

SOSKI tednik

Celoletna naročnina	175 Lir
Polletna	90 "
Posamezna številka	4 "
Za Jugoslavijo	2 Din

Gorica, sobota 26. oktobra 1946

Voli se prvi slovenski parlament

Vsa Slovenija se mrzlično pripravlja na volitve v ljudsko skupščino, ki se bodo vršile v nedeljo 27. tega meseca. Prvič v zgodovini slovenskega naroda se voli slovenski parlament. To je rezultat borbe ljudstva Slovenije za enakopravnost, sad in rezultat borbe vseh jugoslovanskih narodov, ki so si v toku borbe gradili svojo državnost. Z zrušitvijo in uničenjem starega državnega aparata, ki je bil v službi peščice izkoriščevalcev in finančnih močev znotraj in izven Jugoslavije, so bili ustvarjeni pogoji, da se zgradi država, ki temelji na novih temeljih, ki ni v službi izkoriščevalcev in reakcije, ampak država, ki ščiti koristi ogromne večine ljudstva in zatire vsak poizkus in vsako možnost ponovnega zatiranja.

V FLRJ ima vsaka federalna edinica, kot enakopraven član te skupne domovine, svoje predstavništvo in svoje vodstvo. Republika Slovenija si z izvolitvijo Ljudske skupščine postavlja tako svoje vodstvo v okviru FLRJ. S tem bo zaključen prvi del poti v državnosti slovenskega naroda.

Žal bodo pri volitvah odsotni precejšnji predeli Slovenije, kjer prebivajo prav tako Slovenci, ki se ne morejo z ostalimi brati na volišča. Slovensko Primorje in Koroška, ki sta vsled grabežljivo imperialistov ostala po prvi svetovni vojni izven meja Jugoslavije, še vedno nadaljujeta borbo za osvoboditev. Še vedno so zagovorniki imperialistične politike, ki odrekajo tem deželam in ljudstvu, ki na njih prebiva, pravico po združitvi v skupni domovini Sloveniji.

Med tem ko se onstran bivše meje gradi lepša in srečnejša bodočnost delovnega ljudstva, bodočnost, za katero so skupno prelivali kri tudi prebivalci Julijske krajine, se pod nedemokratično upravo naše cone počasi demonтира svoboda za svobodo in je beseda demokracija v naši coni izgubila že davno svoj pravi pomen. Namesto volitev so se pri nas reducirali NOO na privatne institucije; namesto zborovanj, ki so v demokratičnih državah napisane v ustavi kot »svoboda zborovanj in govorov«, se pri nas zapirajo ljudje, ki so se udeležili sestanka petih, desetih ljudi. Namesto volitev se pri nas imenujejo razni sveti, upravni odbori in tako dalje. Imenujejo se od zgoraj, tako kot se je to delalo od 1922. dalje, proti volji in interesom ljudstva. Taka je razlika med našo cono in deželami onstran bivše meje. Taka je razlika v pojmovanju demokracije gledane skozi očala anglo-američanov, odnosno imperialističnih anglo-ameriških klik in svobodnim izražanjem ljudstva.

Nam, ki smo praktično preizkusili različna pojmovanja demokracije, bodo dali piti iz praznih veder! Mi jim obljublamo, da se bomo proti taki »demokraciji« borili z vso odločnostjo. Z isto odločnostjo bomo nadaljevali borbo za izvojevanje ljudske demokracije. Našim bratom Slovenije pa želimo najboljših uspehov pri volitvah in jim obljublamo, da ne odnehamo z borbo, dokler ne bodo v ljudski skupščini Slovenije zastopane vse dežele in vsi Slovenci, dokler ne bo celotna Julijska krajina združena v republiki Sloveniji v okviru FLRJ.

Največji Jugoslovan in ustvaritelj nove Jugoslavije, maršal Tito, je bil z gosti slovanske Poljske v Postojni

V našo ožjo domovino — na primorska tla — je v torek, 22. t. m. prvič stopil voditelj jugoslovanskih narodov. Z njim so bili visoki poljski gostje, predsednik poljskega Narodnega sveta Boleslav Bierut in maršal Poljske Mihael Rola Zymierski. V Postojno so se pripeljali tudi predsednik Prezidija jugoslovanske ljudske skupščine dr. Ivan Ribar, zvezni ministri Aleksander Ranković, Milovan Djilas in Fran Frol, člani slovenske vlade, predsednikom Miho Marinkoni, notranjim ministrom Borisom Kraigherjem, z načelnikom jugoslovanskega generalnega štaba generalnim poročnikom Kočo Popovićem in drugim spremstvom.

Primorsko ljudstvo — posebno s Pivke — se je v množicah zgrnilo okoli svojega voditelja, v katerega je imelo vrste oči čela tri leta sredi narodno osvobodilnih bojev.

Na Titovem trgu so sprejeli maršala Tita zastopniki civilnih in vojaških oblasti v vzhodni Primorski. Na čelu jim je bil tajnik Poverjenišstva PNOO-ja France Perovšek in namestnik komandanta Vojne uprave Jugoslovanske armade generalmajor Veco Holjevec. Zastopniki primorskih oblasti so izrekli pri srčno dobrodošlico velikemu sinu jugoslovanskih narodov in ko ga je prekipevajoče ljudstvo obdalo s svojimi strnjenimi vrstami, je imel kratek nagovor, ki je

prvič veljal samo za Primorje. Zahvalil se je za prisrčni sprejem, se spomnil borbe primorskega ljudstva za svobodo in mu izrazil svoje polno priznanje.

Naš kraški podzemski raj — postojnska jama — je bil nato na vrsti za obisk in državniki z maršalom Titom so si ga ogledali.

Maršal Tito se je zanimal za vsa naša, primorska vprašanja in potem predstavnikov tržaških demokratičnih množic je poslal ljudstvu Trsta pozdrav in izpodbudo.

Voditelj jugoslovanskega ljudstva, njegovi visoki gostje in njegovo spremstvo so o pozni večerni uri zapustili Postojno in se podali na Reko, kjer jih je čakal veličasten sprejem.

Tekmujmo za razširitev in utrditev naših vrst v borbi za pravične meje, za svobodno in neokrnjeno Julijsko krajino v Titovi Jugoslaviji!

27. oktober - dan svobodnih volitev v prvo Ustavodajno skupščino slovenskega naroda

Prinašamo par misli iz govora podpredsednika vlade FLRJ Edvarda Kardelja na velikem ljudskem zborovanju v Mariboru.

Odkar so tuji osvajači podjarmili stara slovenska plemena v davni preteklosti, slovenski narod ni imel svojega organa oblasti, svoje skupščine, ki bi urejala in svobodno odločala o oblikah novega življenja. Zato ni mogoče preceniti zgodovinske važnosti izvolitve prve Ustavodajne skupščine slovenskega naroda. Volitve v Ustavodajno skupščino so za Slovence izraz velike zgodovinske zmage, velike zmage, ki je uspeh dolgotrajne borbe mnogih generacij našega ljudstva. Toda ta prva naša Ustavodajna skupščina ni samo izraz nacionalnega osvobođenja, marveč ima

dve značilni strani: Na eni strani je prvo svobodno predstavništvo slovenskega naroda, ki bo svobodno sprejelo ustavo prve njegove države v zgodovini, ustavo LR Slovenije; toda naša ustavodajna skupščina je obenem izraz in vrhovni organ oblasti delovnih ljudskih množic, organ naših delavcev, kmetov in delovne inteligence, organ tistih ljudi v naši deželi, ki v potu svojega obraza ustvarjajo bogastvo te zemlje in ki ji edini lahko dajo blagostanje. Pri teh volitvah slavi slovenski narod dvojno zmago: Slavi zmago dokončnega nacionalnega osvobođenja, večine slovenskega naroda, — a slavi tudi veliko zmago delovnega ljudstva nad izkoriščevalci in tlačitelji, zmago nad vsemi tistimi, ki so hoteli živeti in ki so živeli od dela in trpljenja drugih ljudi.

O pariški konferenci

Na žalost ne morejo sodelovati že danes pri izvolitvi Ustavodajne skupščine Ljudske republike Slovenije vsi Slovenci. Sile, ki so že tolikokrat v zgodovini poizkusile zavirati osvobodilno borbo narodov Jugoslavije in osvobodilno borbo slovenskega naroda, so bile tudi tokrat aktivne. Zato imamo na drugi strani naših mej stotisoče Slovencev, ki se še vedno bore in krvave za svojo osvoboditev.

Ne bom vam mnogo govoril o

pariški konferenci. Vi ste vsi spremljali borbo, ki jo je naša delegacija vodila na tej konferenci. Popolnoma jasno veste, kdo je bil naš prijatelj na tej konferenci in kdo je bil protivnik upravičenih zahtev naših narodov (Vzkliki in ploskanje Sovjetski zvezi). Konferenca v Parizu nam ni priznala tega, do česar imamo sveto pravico. (Vzkliki: Tako je!). Mi nismo mogli pristati na take sklepe, ki popolnoma prezirajo naše življenjske intere-

se. (Pri trjevalno ploskanje in vzkliki). Zato je naša delegacija izjavila v imenu jugoslovanske vlade, da Jugoslavija ne bo podpisala takšnega miru, ki mu bo-

do v osnovi taki nepravilni sklepi (Tujega nočemo, svojega ne damo!) Iz teh razlogov naša delegacija ni ostala do konca na konferenci.

Borba se nadaljuje

Borba, tovariši in tovarišice, ni končana. Na pariški konferenci smo povedali vse to, kar misli slovensko ljudstvo in kar mislijo vsi narodi Jugoslavije. Ko smo v Parizu povedali, da vlada FLRJ ne more podpisati takšnega miru, smo s tem povedali, da naši narodi ne morejo podpisati tega miru (Vzkliki: Tako je! Ploskanje). Preveč so nas zatirali v preteklosti in predolgo so gazili po naših pravicah, da bi se danes mogli pomiriti s tem, da bi ostalo še na desettisoče Slovencev in Hrvatov pod tujim jarmom. Mi smo tudi povedali na pariški konferenci, da so narodom Jugoslavije čestokrat v zgodovini zapirali pot k svobodi, da so bile razne mirovne konference, ki so poizkušale preprečiti združitev in osvoboditev našega naroda, toda vselej so naši narodi te prepreke in pregrade porušili pred seboj. Korak za korakom, toda odločno in neustavljivo je naš narod napredoval v borbi za svo-

jo svobodo. In danes, ko ustvarjamo prvo svojo Ustavodajno skupščino LR Slovenije, lahko odločneje in glasneje kakor kdaj koli v zgodovini povemo, da ne bomo odnehali prej, dokler ne bomo naš narod združen pod eno streho. (Vzkliki: Tako je — Ploskanje).

Ko so v preteklosti bivše vlade Jugoslavije, stari oblastniki Jugoslavije sklepali razne pogodbe, tedaj je bilo tujcem lahko špekulirati, kajti pred seboj so imeli vlade, ki so bile v nasprotju s svojim lastnim narodom, toda danes je stvar drugačna v naši novi Jugoslaviji. Danes ni razlike med vlado in našimi narodi (Vzkliki: Tako je! Ploskanje). Vlada nove FLRJ, vlada ki ji stoji na čelu tov. Tito (Vzklikanje maršalu Titu), ne bo nikoli govorila in ne more govoriti drugačnega jezika kakor tistega, s katerim govori vse naše ljudstvo (Vzkliki: Tako je! — Ploskanje).

Nova Jugoslavija

Tovariši in tovarišice! Vlada FLRJ bo storila vse, da se popravi sklepi, ki so bili napravljeni na pariški konferenci. Vaša stvar je z druge strani, da s svojim predanim delom doprinesete svoje (Vzkliki: Tako je! — Ploskanje). Vsi se moramo zavedati ene stvari: Čim hitrejši bo tempo obnove naše domovine, čim hitreje bo naše delovno ljudstvo doseglo svoje blagostanje, čim lepše življenje bomo ustvarili na tej zemlji, čim bolj bo procvetala naša domovina, tem bolj bo pri-

vlačna in tem bolj bo krepila ljudstvo na naši meji v njihovi borbi proti tujim zatiralcem in domačim izdajalcem. To je edina in preizkušena pot k zmagi.

Naj živi združena in svobodna Ljudska republika Slovenija!

Naj živi naša skupna domovina, močna in enotna Jugoslavija, s tov. Titom na čelu!

Naj živi junaško ljudstvo Primorske, Trsta, Gorice, Trziča in Slovenske Koroške!

(Viharno pritrjevanje, ploskanje in vzklikanje).

POLITIČNI PREGLED

V New Yorku so od 23. t. m. zasedanja ZN

Mir še ni zaključen. V Parizu je Svet štirih zunanjih ministrov veselil prejel zgolj priporočila enaindvajsetorice in sedaj zaseda ta Svet v New Yorku istočasno z zasedanjem Združenih narodov. To pa je svetovni parlament 51 narodov, ki so se 23. oktobra sestali v ameriškem »Flushing Meadows« (New York).

Svet štirih zunanjih ministrov bo moral poskrbeti za mir. Seveda je glavni namen organizacije Združenih narodov preprečitev nove vojne, a za sklenitev miru se morajo prej, kot rečeno, zediniti veliki štirje. Šele potem se bo lahko uveljavilo delo naslednice pokojnega Društva narodov — za utrditev že sklenjenega miru.

Predvidevajo, da bo zasedanje ZN trajalo 6 do 7 tednov.

—:—

Na otvoritveni seji zasedanja glavne skupščine ZN je vodja ameriške delegacije Warren Au-

stin rekel, da je sicer živčna vojna končana, vojna ideja pa še ne ter je izrazil željo, da bi jo Združeni narodi zmagoslavno zaključili.

Belgijski delegat Spaak pa je kot predsednik skupščine ZN — misleč na Ameriko — dejal: »Prihajamo k vam po pomoč za mir, potem ko ste nam pomagali zmagati v vojni«.

Prvo vrsto slavnostne tribune svetovnega parlamenta so zasedli glavni tajnik ZN Trygve Lie, sovjetski zunanji minister Molotov, francoski predstavnik general Billotte, angleški poslanec Sir Cadogan ter ameriška senatorja Conally in Vandenberg.

Predsednik ZDA Truman je imel otvoritveni govor. Imenoval je ZN — stalno društvo med narodi vsega sveta. Med drugim se je spomnil na ustanovno listino ZN, ki so jo podpisali na konferenci v San Franciscu.

Svoj govor je zaključil s pozivanjem boga na pomoč za sklenitev trajnega svetovnega miru.

Slika iz nemških volitev

Preteklo nedeljo so se vršile v Nemčiji občinske volitve — seveda prvič po vojni in celo po 14 letih nacizma.

Za sedaj damo dokončne izide volitev v Berlinu, kjer so štiri zasedbene oblasti, sovjetska, ameriška, britanska in francoska. Tako imamo tudi štiri volivna področja. Rezultati v številkah, ki sledijo, nam kažejo po vrsti raz-

merje med neodvisno social-demokratsko stranko, enotno social-komunistično stranko, krščansko demokracijo in demokratsko liberalno stranko. Sovjetsko področje: 337.033, 239.294, 144.207, 60.494. Ameriško področje: 329.520, 80.256, 157.226, 67.963. Britansko področje: 194.150, 537, 38.811, 102.407, 44.418. Francosko področje: 138.080, 55.731, 50.362, 19.252.

Slovanska solidarnost je garancija miru

Bolgarska ljudska republika je na jubilejno proslavo pesnika Ivana Vazova povabila zastopnike čeških in slovaških književnikov, ki so to priložnost izkoristili in so se porazgovorili z vodilnimi krogi v Sofiji o možnostih konkretnega kulturnega sodelovanja med Češkoslovaško in Bolgarijo. Urednik glavnega organa češkoslovaških sindikatov »Prace« pisatelj Jan Drda je zaprosil Georgija Dimitrova, da mu odgovori na nekoliko vprašanj, ki zanimajo sodobno Češkoslovaško.

Z velikim zanimanjem zasledujemo razvoj Češkoslovaške republike — tako je dejal Dimitrov — in zelo sem vesel vaših velikih uspehov. Bolgari kot slovanski narod si želimo najboljših in najožjih odnosov s Čehi in Slovaki. Prepričan sem, da bodo dali Čehi in Slovaki vsemu Slovanstvu zelo mnogo, kar bo seveda uvrstilo slovansko solidarnost. Moramo se vsi uvrstiti v eno silo na čelu s Sovjetsko Zvezo proti vsakemu možnemu bodočemu napadu. Na polju narodnega gospodarstva računamo s pomočjo bratske Češkoslovaške. Potrebujemo poljedelske stroje, traktorje, obdelovalne stroje in ves material za elektrifikacijo Bolgarije. Je brezpogojno potrebno, da pristopita Češkoslovaška in Bolgarija k najožjemu gospodarske-

mu sodelovanju. Prav tako je potrebno tudi, da se razvijejo vzajemni kulturni in politični odnosi. Zato moramo imeti vzajemno spoštovanje in razumevanje. Za bolgarski narod bo zelo koristno, če bodo bolgarski študentje obiskovali češke in slovaške univerze. Zelo pa bi bili veseli, če bi tudi češki visokošolci obiskovali bolgarsko univerzo. Potrebna je zamenjava kulturnih in drugih filmov, umetnikov, glasbenikov, skladateljev, dirigentov, igralcev, književnikov in novinarjev. Kajti ne poznamo se toliko kot je potrebno v današnji dobi. Zelo bi bil vesel, če bi bila podpisana posebna kulturna pogodba med Bolgarijo in Češkoslovaško.

Imate vtis, da pripada Češkoslovaški kak posebna vloga v Slovanstvu?

Najbolj važna vloga Češkoslovaške republike v veliki rodni slovaških narodov je v tem, da so Čehi in Slovaki vzajemna spojka med južnimi, zapadnimi in vzhodnimi Slovani. Rusi stojijo na čelu vsem Slovanom. Inteligentni in energični Češkoslovaški pa pripada vloga posredovalca, ker ima ozke odnose z vsemi slovanskimi državami. Če boste dobro igrali to vlogo, ne bo to koristilo samo Češkoslovaški, temveč vsemu Slovanstvu sploh. Ne pozabite nikdar, da je slo-

vanska solidarnost najboljša garancija miru v Evropi in najbolj trdna zaslomba svetovne demokracije.

Dokler niso bili Slovani enotni, so bili žrtev nemške, italijanske in drugih ekspanzij. Sedaj je pa postalo Slovanstvo zaradi svoje edinstva in vzajemne bratske pomoči zelo močan činitelj v mednarodnih odnosih in pri utrjevanju mednarodnega mira, mira, ki bo, kakor upam, demokratičen in ne imperialističen. Mi, Slovani, stojimo kot barijera proti vsem hujskačkim novim vojn. Kmalu bo ves svet občutil blagodejni vpliv in posebno zgodovinsko nalogo Slovanstva.

Ali mislite, da bo imelo mednarodno sodišče v Nuerenbergu in razsodba tega sodišča vpliv na utrditev miru?

Razsodba v Nuerenbergu bo zelo velikega pomena zlasti zato, ker bo najresnejši opomin vsem onim osebnostim in skupinam na zapadu, ki težijo za vladno nad svetom. Novi kandidati hitlerizma bodo občutili, da bo njihova usoda ista kot Hitlerjeva, Goeringova in ostalih zločincev. Hitlerjevci so hoteli uničiti svetovno demokracijo, toda ta je z vojno postala stokrat močnejša in vedno bolj se menja v pravo narodno demokracijo. Hoteli so uničiti Sovjetsko Zvezo, toda njena moč je z vojno neverjetno zrasla tako v svoji moralni in politični sili, kakor tudi v mednarodni avtoriteti in v ljubezni med vsemi demokratičnimi narodi.

Osnove ljudske republike Bolgarije

V kolikor se tiče Bolgarije, je naš narod kljub vsem zunanjim in notranjim intrigam z velikanskim navdušenjem volil in se odločil za ljudsko republiko. Dan pred češkoslovaškim državnim praznikom, na dan 27. oktobra se bodo vršile v Bolgariji svobodne in demokratične volitve v Ustavodajno skupščino, ki bo položila zdrave osnove izgradnji neodvisne in srečne ljudske republike Bolgarije. Borimo se za pošten in demokratičen mir. Položaj našega naroda je zelo težak zaradi delovanja monarhije, kraljevega roda Koburgov in zločinskih fašističnih pomagačev. Toda v Sovjetski zvezi kakor tudi v ostalih slovanskih narodih in v svetovni demokraciji imamo resnično bratsko pomoč. Zahvaljujemo se Češkoslovaški republiki za njeno plemenito in bratsko pomoč na mirovni

konferenci v Parizu. Naj se odigravajo dogodki kakor hočejo, ostane dejstvo, da ne bo bolgarski narod prodal svoje svobode, neodvisnosti in svoje bodočnosti za perišče sočivja. Nobene grožnje z novo vojno in atomsko bombo s strani imperialistov in reakcionarjev ne morejo vreči našega junaškega in poštenega naroda na kolena. Bolgarija bo šla po pravilni poti, kakteroj je našla po letih tolikih izkušenj in se ne bo na nikogar ozirala. Globoko sem prepričan, da je naša stvar pravična in da bomo gotovo zmaga-

Iskreno pozdravljam ozko sodelovanje med Čehi in Slovaki v novi Češkoslovaški in pošiljam pozdrave delavnemu narodu bratske republike. Vsak uspeh nove Češkoslovaške je uspeh vseh Slovanov.

O „politiki“ v naši šoli

Življenju. Ga ni odloka in naredbi Zavezniške vojaške uprave, ki ne bi naleteli na odpor ali negotovanje našega ljudstva.

Vzemimo kot primer naše šolsko vprašanje. Borba za naše šole se nadaljuje z isto nezmanjšano silo kot se je vodila v prejšnjih časih, ko je obstoj našega šolstva bil ogrožen od nemškega in italijanskega raznarodovalnega imperializma. Fizičen obstoj naše šole sicer danes ni v toliki nevarnosti kot je bil prej, zato pa je v tem trenutku naša šola v veliki nevarnosti, da postane nekaj, kar bi bilo v ostrem nasprotju s pojmovanjem, ki ga ima naše ljudstvo o šolstvu in učitelstvu. Ločiti šolo od ljudstva in zapreti jo v nekakšen slonokoščeni stolp, kjer naj bi živel sama zase, daleč od vsakega gibanja zdravih ljudskih sil, je nesmisel, ki ne more dolgo trajati in ki mora prej ali slej dovesti neminovno do konflikta med ljudstvom, ki hoče in mora imeti vzgojo svojih otrok v svojih rokah, in med oblastjo, ki si pripada neko pravico, ki ji ne pripada po prav nobenem zakonu, niti človeškemu niti božjemu, da bi krojila usodo našega šolstva z vidikov svojih političnih in mo-

goče celo osvajalnih ciljev, ki jih skriva pod obrabljeno frazo, da mora šola biti apolitična.

Naši šoli očitajo, da je politična, da se v naših šolskih učbenikih nahajajo čtiva, ki so čisto političnega značaja in ki, po njihovem mnenju, služijo edinele v propagandne svrhe ter so potemtakem, tako naglašajo, spet oni, brez vsake vzgojne in etične vrednosti.

Naši otroci ne bi torej smeli ničesar vedeti o naših naporih in naših žrtvah tekom zadnjih desetletij, ko se je naše ljudstvo borilo proti tujemu imperializmu in fašističnemu nasilju za svoje golo življenje in za najosnovnejše človečanske pravice. Vse to naj se torej enostavno briše iz naše zgodovine, iz src in spominov naših otrok, a namesto tega naj se v šolah nudi našim otrokom nekakšna nevtralna in brezbarvna literatura, ki je daleč od vsakega pravega življenja in usodopolnih zgodovinskih dogodkov, ki so postavili jugoslovanske narode na prvo mesto na pozornici svetovnega dogajanja.

Mi ne bi smeli v naših šolah govoriti o maršalu Titu, o borbi narodov Jugoslavije za osvoboditev, o junaških podvigih naših borcev in o krvavem nasilju fašističnih zverj nad našim ljudstvom — ker je vse to neka »politika«. Radovedni smo, kaj bi ameriško ljudstvo in ameriški vzgojitelji dejali, če bi jim prepovedali govoriti v šolah o Juriju Washingtonu, o Lafayette-u in ostalih velikih možeh ter o vojni, ki so jo vodile ameriške republike proti nasilni kolonialni politiki angleških imperialistov.

Rodoljubni ljudski duhovniki izkazujejo zvestobo in ljubezen napram narodu

Ljudski duhovnik Vjekoslav Trdan, župnik katoliške župnije Ladislav v garašniškem okraju je poslal uredništvu »Vjesnika« članek, v katerem poudarja, da se v Zagrebu sodi onim, ki so se pregrešili proti rodni grudi. Ta članek je bil napisan v zvezi z razpravo proti nadškofu Stepincu.

V članku je med drugim rečeno:

»Vsem nam je v živem spominu leto 1941. Takrat so padle odločitve — za ali proti okupatorju. Jasno in pošteno je bilo, da bi se vsak rodoljub odločil: proti okupatorju.

Solze so nam tekale, ko smo po radiu slišali poziv, da naj se pokoravamo nasilnemu okupatorju. Čakali smo poziva z najvišjega mesta, da branimo svojo domovino in zemljo pred sovražnikovim napadom. Ogrožena je bila zemlja, vsakdanji kruh in vse, kar predstavlja življenje nekega naroda. Izmišljen je bil peklenški načrt, da se narodi sprejo rasno, versko in nacionalno, tako, da bi neenotni izgubili svobodo in državo ter da bi se med sabo uničili. Vse to smo doživeli.

Danes vemo, da so bili duhovniki, ki so pokazali zvestobo in ljubezen napram narodu, ki jim je v LR Hrvatski vzor monsignor dr. Svetozar Rittig. Sedaj se pa sodi onim duhovnikom, ki so se pregrešili zoper rodno grudo, zoper svoj narod pred in po osvoboditvi. Obtožnica je bila razširjena na zagrebškega nadškofa Stepina. Sami sodelavci nadškofa, zlasti pa provincial Martinčić, ki po svojem položaju v cerkveni organizaciji, predstavljajo visoke osebnosti, so se izrazili, da ne bi pristali na zveze z nasilnim okupatorjem, če ne bi imeli direktiv od zgoraj. Tako so javno obsodili zgrešeno delo, ki so ga storili sami in nadškof Stepina«.

ČITAJTE IN ŠIRITE „SOŠKI TEDNIK“

GLAS IZ MESTA IN Z DEŽELE

Pevma

Pionirji so nastopili

Preteklo nedeljo so naši domači pionirji pokazali kaj vse so zmožni, če se dobro pripravijo. Njih prireditve so otvorili z deklaracijo »Dolga, dolga leta smo molčali«. Sledila je »Pesem o domovini«, dvospev »Tam gori za našo vasjo«, krasno izpeljan balet ter plesna točka, ki so jo izvajale dve srčkani pionirki. Posrečeno je bila podana igrice o slepem Tončku in burka o sitni Urši, ki je spravila v smeh vse občinstvo.

Nadejamo se, da nas bodo naši najmlajši še večkrat razveselili s podobnimi prireditvami.

Renče

Kulturna prireditev

Skupno z mladino in člani igralske skupine prosv. društva »Zvezda« je drugi bataljon J.A., ki je nastanjen v naši vasi, priredil preteklo nedeljo dobro uspešno kulturno slovesnost. Po uvodnem govoru tov. poročnika, ki je proslavil drugo obletnico osvoboditve Beograda, so sledile točke

dobro sestavljenega sporeda, ki so med recitacijami, petjem in burko »jezični doktor«, spravili vse številne gledalce v dobro voljo. Igralci kakor pevci so jih popolnoma zadovoljili; tovarišica Pregljeva, burno pozdravljena, je morala na splošno zahtevo dodati še solospjev: »veseli veter«.

Kanal

Izgradnja ljudske oblasti

Okrajna komisija za dvome-sečno tekmovalstvo na kanalskem si je zadala nalogo, da bolj smoteno izvede združenje krajevnih NOO, ki jih je sedaj 28 v okraju. Reorganizacija je zbudila obče zanimanje pri ljudstvu ter se je sklenilo skrajšati število krajevnih odborov na 13. Prebivalci so živahno razpravljali, prinašali so več ali manj tehtne razloge ter se zedinili na dokončen sklep, ki bo upravno najbolj ustrezal volji vaščanov.

Vsi drugi dopisi pridejo na vrsto prihodnjič!

Telesna vzgoja krepi zdravje

Tudi Goriška je pričela razumevati, da je namen telesne vzgoje utrditi narodu zdravje ter ga dvigniti do kar največje storilnosti, da si ohrani vse, kar si je pridobil v osvobodilnem boju, da se povzdigne vedno više ter zaživi zdravo, krepko in častno življenje. Narod ima tem večjo zmožnost za delo, njegova storilnost je tem večja, čimboljše je njegovo fizično zdravje in čim večja je njegova fizična moč. Da pa se s telesnimi vajami ne ohranijo, ampak kar najbolj okrepljajo fizično zdravje in moč o tem ne more biti dvoma. O tem ne bo glede duhovnih delavcev nihče dvomil. Pa tudi glede telesnih delavcev v obrti in industriji, komaj še kdo zine, da jim ni potrebna telesna vzgoja, saj jim enostransko, v slabem zraku opravljenemu delu, gloda zdravje in moč. Kaj pa kmetovalcem? Ali so njemu potrebne telesne vaje? Saj se giblje na svežem zraku! Da tudi njemu so potrebne in to nič manj kakor drugim delavcem. Tudi kmečko delo je enostransko. Usmerja se vedno na iste dele telesa in ne očvršča, kakor raznovrstno se menjajoče gibanje. Prav za to očvrščanje je treba tudi kmetovalcem telesnih vaj.

S pravimi telesnimi vajami se vzgaja pogum, samozavest, vedrost duha, čvrstost življenja in močna volja. Mladina se uči polagoma dosegati vedno večje in težje cilje. Treba se je premagovati in zatajevati, če naj se doseže cilj. Pa tudi za one, ki začno telovaditi v poznejših letih (in za začetek ni nikdar prepozno), je potrebna primerna izbira telesnih vaj. Tudi za starejše ljudi je telovadnica še vedno dober preizkus samozatajevanja, volje in energije.

Telovadba navaja k disciplini, skupnosti in medsebojnemu tovarištvu. Pri skupnih telesnih vajah dela več telovadcev s skupnim ciljem (pri velikih javnih nastopih na stotine in tisoče). Kako bi se mogli ti nastopi izvesti brez velike discipline? Telovadec se uči delati v harmoniji skupno z drugimi. Z njimi ima skupen cilj pred očmi. Uči se obzirnosti do drugih, se podrejata. Telovadcu se razvija socialni čut, čut resnega bratstva in ljubezni, ki so najtrdnjša podlaga demokratičnosti.

Naše telesno-vzgojno delo, naša fizikultura organizacija, ne bo uspevala, če ne bomo vsega svojega prizadevanja zastavili za cilj, da prispevamo k napredku

KREPKA BRIŠKA DRUŽINA

Deset bratov in sester, ki so bili razkropljeni po svetu, so se po tolikem času zopet znašli pod domačim krovom v sončnih Brdih

Zelo zavedna družina Korsič iz Gorenjega Cerovega je obhajala vesel rodbinski praznik. Po dolgih letih jim je bila sreča mila, da so se sestali vsi bratje in sestre — deset po številu, kateri so srečno prestali vse grozote vojne. Kot zavedni antifašisti

vzgojujejo številne otroke v narodnem in demokratskem duhu; dve mladi življenji so darovali za boljšo in lepšo bodočnost naše domovine. V osvobodilni borbi sta padla sin Jožefa in sin Franca. Ob priliki srečnega snidenja so se spomnili naših prepotrebni

socialnih ustanov ter darovali za vojne sirote briškega okraja 1000 lir, za sklad našega lista pa 500 lir.

Čvrsti briški rodbini želimo še v nadalje zdravja in sreče ter se ji obenem zahvaljujemo za veliku darovno.

in dvigu fizične sile našega delovnega ljudstva. Pri nas se je v tem pogledu premovalo storilo. Pomankanje je pravega aktivnega in sistematičnega dela po društvi in fizikturnih odsekih prosvetnih društev. Delalo se je samo kadar so se bližali javni nastopi.

Ker so mladinske organizacije glavni nosilci vsega fizikturnega dela, morajo iste za doseganje zadanih ciljev storiti vse, da se bo naša mladina masovno oprijela dela. Le na ta način si vzgojimo rod, ki bo samozavestno branil domovino in svoj narod.

Slavnostna otvoritev divaške jame

V nedeljo, 20. oktobra, je bila slavnostna otvoritev podzemne jame v Divači. Otvoritve se je udeležilo veliko število izletnikov iz Ljubljane in Trsta ter drugih krajev Primorske. Ljubljancem je na divaškem kolodvoru svečano pričakala godba železničarjev in njihovo zastopstvo. Okoli 10. ure je bil v jami govor tajnika SIAU iz Divače, ki je med drugim dejal, da je predvsem zaslu-

ga udarnikov iz Divače in vse okolice, zlasti železničarjev, da je bila odprta nova kraška jama prirodne lepote in dana v ogled vsemu ljudstvu. Podčrtal je tudi povezanost primorskega ljudstva z ostalimi narodi Jugoslavije, ki so skupaj osvobodili lepo primorsko zemljo, polno prirodnega čara. Dejal je, da so se fašistični in nacistični okupatorji znašli tudi nad naravnim zakladom primorskega ljudstva; z dinamitom so zasuli vhod v divaško jamo. S tem so dokazali, da ne morijo samo primorskega ljudstva, marveč da hočejo uničiti tudi njegova naravna bogastva in podzemne prirodne zaklade.

V svojem govoru je tajnik imenoval pojedine delavce, ki so proglašeni za udarnike. Sledilo je razvitje sindikalne zastave sekcije železničarjev v Divači. Godba je zaigrala narodno himno, nakar je tajnik SIAU povabil vse prisotne, naj si ogledajo globine in lepote novootvorjene jame.

Diviška jama je nekaj očarljivega v naravi. V njej smo hodili preko 1 uro. Provizorična pot nas je peljala v globine, ki so nas slikovito spominjale na Dantejev onstranski svet v »Božanstveni komediji«. Na svoji poti

smo tudi ugotovili, koliko truda je bilo vloženega v to, da se podzemne lepote te jame lahko razkazujejo ljudstvu v svoji naravi, potem provizorične razsvetljave in potom varnih prehodov po globinah in po skalovju med naravno umetniškimi stenami. Godbe so igrale v komaj opaženih vdorih notranjosti in njeni zvoki so čudovito odmevali ter nas spominjali na čarobne pravljice.

Zal pa je sprememba vremena znatno omejila število obiskovalcev v eno najlepših evropskih naravnih jam. Toplo pa priporočamo vsem ljubiteljem narave, da si ogledajo njene lepote.

Za invalide in upokojene

Zavezniška vojaška uprava je z odlokom št. 17 zvišala invalidnine in starostne pokojnine. Novi povški znašajo od 36 do 70%. Najnižjo invalidnino za moške so določili na 10.800 lir, za ženske po 8.640 lir. Najnižjo starostno pokojnino za moške na 8640 lir in za ženske 6.480 lir. Omenjene vsote bodo zvišali za 10% za vsakega otroka, ki ga mora upokojenec vzdrževati.

Pismo iz Zagreba

Kulturno življenje na Hrvaškem

Takoj po osvoboditvi, ko je bilo treba ogromno važnih gospodarskih vprašanj se je vendar tudi na kulturnem polju začelo delovati s podvojeno silo in požrtvovalnostjo. Po načrtu, ki je bil izdelan v času borbe same, je kulturno in prosvetni razmah na Hrvaškem v dobrem letu časa zadobil jasne oblike ter zabete prav dobre uspehe. Da je lahko do tega prišlo, gre v prvi vrsti zahvala frontovskim organizacijam in ljudski oblasti, ki so dale vso možno pomoč.

Prva in najvažnejša skrb ljudske oblasti je bila, zmanjšati nepismenost med ljudstvom. Kakor znano, so prejšnji režimi to silno zanemarjali, da ne rečemo, da niso sploh ničesar napravili, da bi se nepismenosti prišlo v okom. Sedaj so bili ustanovljeni po mestih in vaseh posebni tečaji, ki so pokazali prav lepe uspehe. Istotako so se slični tečaji ustanovili tudi po vojašnicah. S to akcijo v zvezi je tudi zbiranje knjig za vaše knjižnice, katerih se pridno poslužujejo kmetje in delavci. Knjižni zavodi so si zadali nalogo, da izdajajo poučne in zabavne knjige po cenah, da si jih lahko vsak nabavi. Kljub po-

manjkanju papirja je bila agilnost raznih knjižnih zavodov vse hvale vredna, saj so se izdajale brošure in knjige z gospodarsko in politično vsebino, ki so šle v desetstisočih izvodih med ljudske množice. Enako je tudi časopisje na višini. Sedanja borba za Trst in Primorje je narekovala potrebo, da so književne založbe izdale več knjig in brošur o tem perečem vprašanju. Tako je »Narodna založba Hrvatske« dala na svetlo knjigo »Trst« od Ive Mihovilića, nekdanjega urednika »Istarske Riječi« v Trstu. Zagrebški književni zavod »Binoza« pa knjigo »Talijanska politika i pitanje Trsta« od Alfonza Hribarja, ki je posvečena slovensko-italijanski antifašistični mladini. Politični književni zavod »Naprijed« pa je izdal o tem vprašanju več brošur. Država pa je od svoje strani odobrila velike nagrade za najboljša književna in znanstvena dela. Poskrbela je tu-

di za odpočitek učenjakov, književnikov in umetnikov ter jim je stavila na razpolago grad Trakošćan, kjer bodo zaslužni kulturni delavci lahko v miru in brezplačno uživali večmesečne počitnice.

To leto se je vršilo več slikarskih razstav v Zagrebu in Splitu, ki so bile sijajno obiskane. Umetniki, ki so preživeli 4. in 5. ofenzivo imajo še ogromnega materiala in motivov na razpolago ter se nam obeta v doglednem času še velik umetniški razmah naših slikarjev in kiparjev.

Od vseh panog umetnosti si je gledališka najpreje opomogla. Veliko število igralcev in pevcov se je udeležilo osvobodilnega boja in je prineslo sedaj na gledališke odre nov in svež duh, ki veje iz odrskih del samih, kakor tudi po novem načinu podajanja. Gledališki sporedi imajo ponajveč slovanski značaj; častna

mesta zavzemajo pa še vedno klasična in moderna dela. Zagrebška opera predvideva premajero opere »Kamenik« od hrvaškega komponista Jakova Gotovca. Operna sezona se je začela z opero »Ljubav i zloba« Vatroslava Lisinskega. »Ljubav i zloba« je prva hrvaška opera in obaja ravno letos 100 letnico odkar je bila prvič uprizorjena. To leto bo odprtih 10 gledališč in od teh so 4 (Zagreb, Osijek, Reka in Split), ki gojijo opero, balet in dramo, ostalih 6 (Varaždin, Bjelovar, Karlovac, Zadar, Šibenik in Dubrovnik) pa samo dramo. Predvidena so gostovanja po manjših mestih in vaseh, tako da bo tudi podeželsko občinstvo lahko spoznalo nova dela gledališke umetnosti. V to svrhu je federalna vlada določila znesek 40 milijonov dinarjev. Enako kakor domače umetnike pozdravljajo Hrvati tudi inozemske sku-

pine, ki so večkrat že razveselili hrvatsko publiko. S posebnim navdušenjem je bilo sprejeto gostovanje Moskovskega gledališča »Lenjinski komsomol«, ki se je mudilo v Zagrebu 12 dni. Bratski sovjetski igralci so želi popolni uspeh, kakor ga je že prej bila deležna baletna skupina. Silno popularni so tudi koncerti, katere prireja Glasbeni zavod v Zagrebu. Istotako so na dvorani višini koncerti radio postaje Zagreb. Naj ne pozabimo na koncerte pevskega zbora iz Kojškega v Malem gledališču za časa III. mladinskega kongresa in zbor »Srečka Kosovela«, ki se je vršil v nabit polni dvorani Velikega gledališča. Enako se je dvignila ljudska glasbena umetnost; posebni strokovnjaki obiskujejo vse kraje Hrvatske, zbirajo starejše in nove narodne pesmi ter jih dalje popularizirajo.

Že iz tega kratkega pregleda je razvidno, kako ljudska oblast širi med narod vse panoge ljudske prosvete. Ker je delo na tem polju silno živahno, je pričakovati vedno večje uspehe. Zagreb je nekako kulturno središče Balkana ter bomo brez dvoma v doglednem času še marsikaj slišali.

Pripravimo kislo krmo

(Nadaljevanje in konec).

Vsekakor pa pazi, da izkoplješ zasipnico na takem kraju, da je voda ne bo zamakala ali da talna voda ne bo pritekla vanjo. Površina zasipnice bodi čim manjša, da bo dostop zraka čim težji. Zasipnica bodi torej raje ožja, pa globlja.

Kdor krme sploh ne more posušiti, bodisi, ker nima kozolca, ali bodisi, da je vreme že prehladno in se zato zelena krma ne more dovolj hitro sušiti, ta je naravnost prisiljen napraviti zasipni silos, najbolje torej zasipnico.

Glavna stvar je pač, da onemogočiš zraku dostop v dobro stlačeno, dobro zrezano krmo, bodisi zvrha, bodisi s strani. Da zasipnico torej zabiješ z ilovico, ki ji primešaš malo plev, da se tako močno ne razruši in da ne razpoka. Razpoke pa moraš sproti mašiti, zamazati z ilovico, večkrat poskropiti, dokler je suho vreme. Tako boš preprečil, da zrak ne bo mogel v jamo.

Je torej dovolj načinov za popolno uporabo zelene krme, ki se raste sedaj na polju in ki je vse ne bomo mogli v zelenem stanju pokrmiti. Ni potrebno, da nam propade niti kilogram zelene krme. Kdor je ne more skisati v solidnih stalnih silosih jo bo skisal pač v zasipnih jamah ali pa v najslabšem primeru jo bo posušil. V tem slučaju bo pridobil odlično krmo, ki bo še vedno dosegla v krmilni vrednosti navadno travniško seno zlasti letošnje, ki je sestavljeno iz samih travniških zeli, samo iz trave ne. Saj je letošnja prva košnja na zunaj izgledala prav tako, kakor navadno izgleda otava. Same rože in plevel, trav pa malo, ali nič. Najboljše seno pa dajejo le najboljše naše trave, kakor je to zlasti oves, bilnica, pahovka, latovka in pasje trave. Je pa že lani oslabela naša travniška ruša zaradi hude suše in namesto, da bi si je letos spomladi opomogla, kakor bi se zgodilo ob izdatni moči, je pa zaradi ponovne suše propadla še ona ruša, kar jo je ostalo od lani. Upamo si celo trditi, da tudi prihodnje leto ne bo obilno seno, pa čeprav bo obilo dežja. Le krepko dušično gnojenje in izdatna moča bi počasi pomladila travniško rušo, ki je zaradi teh dveh zaporednih suš skoraj izhiral. S tem dejstvom računajmo že danes!

Dve sušni leti sta nam podali dovolj otipljiv dokaz, da so tudi v naši deželi kmetom silosi potrebni. Marsikdo, ki jih je doslej omalovaževal ali celo po strani gledal, češ, zopet neke nepotrebne novotarije, se je lahko temeljito prepričal o koristnosti teh kmetijskih naprav. Res je, da je kisl krma lani in da bo tudi letos rešila marsikateri goveji hlev. Marsikateri rep govedi bi bil moral pod nož, če kmetija ne bi imela silosa. Prepričani smo, da so vsi kmetovalci, ki imajo silos, z njim sedaj sila zadovoljni. Lepo bi bilo, da sporočijo svoje zadovoljstvo tudi drugim kmetovalcem, da kaj napišejo o lastnih izkušnjah s kisanjem krme lani in letos. Njihove izkušnje bodo marsikomu v spodbudo in posnemanje. O uspehih in neuspehih naj pa poročajo tudi vsi oni kmetovalci, ki bodo letos kisali krmo v zasipnih jamah, v zasipnicah. Vse to bo zanimivo in za našo prakso neprecenljive vrednosti.

Na koncu še nekoliko besedi o krmilni vrednosti kisle krme. Največja prednost oz. dobrota kisle krme leži v njenem odličnem okusu, v lahki prebavnosti, ki omogoči, da se krma docela izrablja in pa v vsebini karotina. Kako vpliva karotina?

V dobri kisli koruzi je lahko po enem letu še toliko karotina, kolikor ga je vsebovala zelena koruza. Navadno se ravna izguba karotina po izgubi celotne teže kisle koruze. Malokdaj je ta izguba manjša od 10% teže, če krma dolgo stoji, se ga lahko izgubi tudi 25%. Vendar tudi v najslabšem slučaju izguba karotina v kisli krmi ne doseže izgubljene kisline v suhem senu; pri sušenju krme se ga izgubi več kot 25%. Prav zaradi visoke vsebine karotina je kisl krma tako odličen nadomestek za dobro seno.

Kisle koruze, kisel sirek ali sudamske trave, kisl žita in skisane trave ne vsebujejo dovolj beljakovin in rudninskih snovi, ki jih žival nujno rabi za svoj razvoj. To pomanjkljivost izpopolnimo s krepkimi krmili in s senom stročnic, ki je bogato na beljakovini in na apnu. Otrobi, oljnat pogače in kostne moke bodo dobavile živini vse one snovi, ki jih v kisli krmi ni, in živina se bo odlično počutila in razvijala.

Ni več potrebno hvaliti kisle krme. Naš kmetovalec se je že sam prepričal o njeni vrednosti. To spoznanje je najboljši porok, da se bo kisanje krme pri nas posplošilo, in vemo, da bo prišel čas, ko bomo množično pristopili k zidavi silosov, tako da pri nas ne bo kmetije brez vzornega gnojišča in brez ustreznega silosa. Ko se bo to zgodilo, tedaj pa naša živina ne bo več tako na milost in nemilost izročena muhastemu vremenu kakor danes.

Ing. S.

Naši udarniki

Mladinska delovna brigada »Srečko Kosovel« s Prestranka pri Postojni je bila proglašena za udarno. Brigada je pomagala pri gradnji mosta v Prestranku in se je kljub težavam pri kopanju temeljev za most odlično izkazala.

Pri vseh delih II. izmene se je zlasti odlikovalo 6 mladincev in mladink, ki so postali udarniki. Ti so: Grlica Jože iz okraja Hrpolje - Kozina, Lavrenčič Pepca iz Vrhpolja, Uršič Iva iz Slapa, Peršič Helena in Konč Slavica, obe iz št. Mihaela v vipavskem okraju ter Štrukelj Anica. Najboljša izmed vseh je bila pri delu Čermelj Dorica iz Ozeljana, ki je bila proglašena za udarnico že v I. izmeni.

Začetek pouka na slovenski nižji srednji šoli v Gorici

Učenci in učence slovenske nižje srednje šole v Gorici naj se zberejo 26. oktobra t. l. ob 8.45 v šolskih prostorih v ulici Raddaccio št. 22, odkoder bodo šli v spremstvu svojih profesorjev k začetni šolski maši. Natančnejša navodila bodo dobili v šoli pred odhodom v cerkev. Ravnateljstvo vljudo vabi tudi stariše otrok, da se udeležijo cerkvenega opravila.

Nove užitnine in takse

Od 21. t. m. dalje so bile v celoti A povišane užitnine in takse na surovo in praženo kavo, na kakav, sladko skorjo in druge začimbe. Užitnino bodo terjali tudi od proizvodov, ki vsebujejo kakav, kakor sladkorčkov, mandljevih sladic, piškotov, sladkornih izdelkov, čokolade itd.

Odlok določa, da morajo vsi oni, ki imajo v zalogi nad 25 kg kave, nad 20 kg čokolade ali 10 kg kakava, te zaloge prijaviti carinarnam in tehničnim uradom za proizvodne takse. Prijaviti jih morajo 5 do 10 dni po uveljavljanju te odredbe. Od teh zalog bodo morali plačati določene užitnine v celoti. Užitnino bodo izterjevali carinarne.

Predujem na račun bodočih poviškov plač

Finančni oddelek pri ZVU je odobril takojšno podelitev predjuma v znesku 3000 lir na osebo stalnim državnim in začasnim državnim uradnikom in delavcem. Ta predujem se bo odbil od poviška plač, ki bo v kratkem odobren. Pri podeljevanju predjuma veljajo nekatere omejitve.

Varčujte z električnim tokom

V preteklih dneh je bilo opaziti velik povišek v uporabi električnega toka, kar je brez dvoma treba pripisati uporabi električnih peči.

Občinsko podjetje prepoveduje rabo električnega toka v to svrhu ter priporoča vsem, naj štejejo z uporabo električnega toka.

Uradne ure pri prehranjevalnem uradu (Sepral)

Od ponedeljka, 21. oktobra dalje, bo pri prehranjevalnem uradu (Sepral) uveden nepretrgan urnik.

Razen nedelje in praznikov so uradi odprti občinstvu vsak dan od 9. do 12. ure.

Prepoved izvoza vina

Okrožni odsek za prehrano v Gorici javlja, da je po navodilih ZVU prepovedano izvažati vino iz cone A. Odsek bo izdal dovoljenja za izvoz le pridelovalcem vina in to po 100 litrov na vsakega družinskega člana.

POIZVEDBE

Komur je kaj znano o tov. Kavčiču Ludviku, sinu Franca, roj. 8. avgusta 1908, ki je bil interniran v Buchenwaldu, prosimo, da to sporoči njegovi ženi Mariji Kavčič, Modreje št. 32 — Kanal, Goriško ali pa naravnost na naše uredništvo.

Drobne novice

* Pred senatom vojaškega sodišča za mesto Beograd je pričela razprava proti 22 Nemcem - vojnim zločincem, pripadnikom nemške armade, SS čet, organizacije Todt in Wehrmachta.

* Pri naknadnih občinskih volitvah, ki so se vršile v Italiji, so levičarske stranke dosegle nov uspeh.

* Skupina sovjetskih umetnikov, ki je prispela na Dunaj na čelu s profesorjem Vasječkim, je vzbudila pozornost avstrijske javnosti. Profesor Vasječki je imel predavanje o razvoju filozofske znanosti v Sovjetski zvezi. Eden izmed članov delegacije je prečital referat za zdrava v dunajski zdravniški zbornici in referat o čuvanju zdravja v Sovjetski zvezi. Velik dogodek za avstrijsko prestolnico so bili tudi koncerti sovjetskega umetnika Kozlovskega in pianista Liera. Umetniki so doživeli velik uspeh.

* Poplava v Assamu v Indiji je dosegla katastrofalen obseg. Poplavljenih je bilo 120 vasi, 300 tisoč oseb je brez strehe. Prebivalci živijo na ladjah in na strehah. Mnogo živine je utonilo.

* V Zagrebu so na svečan način odprli razstavo češkoslovaškega odpora od 1398.-1945. leta.

* Delavci in nameščenci velikih tovarn in delavnic v Steverju — v nemški Avstriji — so 10. oktobra pričeli stavkati vsled nezadostne prehrane.

* Ob krvavih spopadih, ki so se odigrali v Rimu 9. oktobra, je republikanska stranka objavila izjavo, kjer je rečeno, da »povzročila notranji položaj v državi resno zaskrbljenost«. Reakcija v Italiji računa, da bo zaostritev splošnega položaja v državi ustvarila pogoje za obnovo fašizma. Republikanska stranka odkriva to »izzivalno zamisel« reakcije in zahteva, da vlada hitro podvzame odločne ukrepe za zboljšanje gospodarskega položaja.

* Belgijski poslanik v Washingtonu je predložil pritožbo sekretarju organizacije ZN Trygve Lieu radi bega belgijskega vojnega zločinca Degrella iz Španije.

* Sovjetske železniške oblasti so izročile iranskim predstavnikom severozapadno iransko železnico, ki jo je upravljalo združba štiri in pol leta sovjetsko osobje.

* Pevski zbor moravskih učiteljev je obiskal Maribor, Ptuj in Celje, kjer je priredil več koncertov. V nabito polnih in svečano okrašenih dvoranan so višle slike maršala Tita in Masaryka.

* Iz Poljske je prispelo 25.000 ton UNRRA-inega koksa za Jugoslavijo.

* 18. oktobra je umrl slavni češki kipar Ladislav Šalbur. Šalbur je nositelj številnih nagrad na mednarodnih natečajih. Mnogi praški spomeniki so njegovo delo.

* Mestno gledališče v Olomoucu, starodavnem mestu Moravske, je imelo v soboto dne 12. oktobra premijero kolektivne slovenske drame, ki ima češki naslov »Svet brez nenavisti« (Svet brez sovraštva), ki jo je spisala Mira Pucova, učiteljica iz Ljubljane, ki je sama doživela peklo koncentracijskega taborišča.

* V mestu Litomerice (60 km severno od Prage) je bila zgrajena velika državna hladilnica, v katero se lahko naenkrat vložijo milijone kg mesa.

* Po poročilih ministrstva za poljedelstvo, so na Češkem in Moravskem zaplenili Nemcem ter njihovim sodelavcem okoli 1.650.000 ha orne zemlje in 950.000 ha gozdov. Vse to so razdelili med 127.000 kolonistov.

* V Prago je prispela skupina lužiško-srbskih študentov, ki potujejo v Jugoslavijo, da se udeležijo del pri zgraditvi Mladinske proge Brčko-Banoviči.

* Jugoslovanska narodna manjšina na Madžarskem še do danes ni dobila svojih šol. Madžarska vlada je večkrat obljubljala, da bodo dobile narodne manjšine svoje šole, toda do danes še ni uresničila svojih obljub.

* Član britanskega parlamenta, laburistični poslanec Solley, ki je pred kratkim obiskal Trst, je izjavil na zborovanju v svojem volivnem okrožju Essex-u: »Obtožujem zavezniško vojaško upravo v Trstu, da vzdržuje hude fašiste na visokih položajih. Tako je bil n. pr. glavni inspektor civilne policije v Trstu, znan član italijanske politične policije v tem mestu, znan pa je bil tudi zaradi svoje brutalnosti«.

* V zadnjih tednih je prišlo po vsem španskem Maroku do nemirov. V Tetuanu so bile množične manifestacije proti falangističnim šefom, pri katerih je sodelovalo preko 15.000 domačinov.

* Jugoslavija je prejela prvo pošiljko ortopedskega materiala od UNRRA-e, katere vrednost znaša 420 milijonov dolarjev. Pošiljka vsebuje mehanične roke, umetne noge ter plošče za izdelovanje ortopedičnih čevljev.

* Na pobudo društva prijateljev Titove Jugoslavije je bila odprta v praški avtomobilski t. varni »Praga« razstava »Trst in Julijska krajina«.

* S posebnim sanitetnim vlakom se je vrnilo v Beograd 200 otrok, ki so bili odposlani iz raznih krajev Jugoslavije na okrevanje in zdravljenje v Švicar. Otroci so bivali v Švici polnih pet mesecev in so bili nastanjeni v kantonu Tessin. Švicarske oblasti so omogočile otrokom prijetno bivanje; ljudstvo iz okoliških krajev je prihajalo in prinášalo otrokom razna darila.

* V Beli Krajini je začela obratovati prva tovarna za predelavo sadnih sokov »Belsad«, ki je bila dograjena v rekordnem času. Nova tovarna, ki se bo postopoma večala, bo brez dvoma prinesla gospodarske koristi vsej Beli Krajini, ki je po svojem milem podnebjem zelo prikladna za sadjerejo.

* V Beogradu so svečano pokopali posmrtno ostanke polkovnika Velimirja Jakiča, prvoborca Sandžaka in enega izmed organizatorjev narodno - osvobodilne borbe v Jugoslaviji.

IZHAJA ENKRAT NA TEDEN — Urednik: J. KRISTIJAN BAVDA? — Za list odgovarja: ALOJZ BUDIN — Uredništvo in uprava: GORICA, »Ljudski dom« pritličje — Izdaja lista je odobrena od A. I. S. Tisk KATOLIŠKE TISKARNE v Gorici — Načelnik: »Primorski dnevnik«

Trgovina jestvin in kolonialnega blaga
CIRIL BUDIHNA - GORICA
ŠEMPETERSKA CESTA, 27
Velika izbira likerjev in vin - Domače salame in klobase
Vsem zavednim tovarišem in cenjenemu občinstvu se priporoča
za nadaljnjo naklonjenost

BARVARNA

Krzneni plašči po ugodnih cenah, od 6000 lir naprej

COMENSE

GORICA - Pred škofijo, 7
KRZNA ZA OPREME IN OBŠIVE
KUPUJE KOŽE VSEH VRST DIVJAČINE

KRZNARSTVO

Moderna barvarna blaga in strojenje surovih kož